

nuntiavit omnia abbati. Veniens autem abbas cecidit super eam, et ejulans dicebat: Euphrosyna sponsa Christi, et filia sanctorum, ne obliviscaris conservorum tuorum et hujus monasterii, sed ora pro nobis ad Dominum Jesum Christum, ut faciat nos viriliter certando pervenire ad portum salutis, et portionem habere secum et cum sanctis suis. Et jussit ut congregarentur omnes fratres, ut cum honore debito sanctum corpus illius sepulturæ traderetur. Dum autem congregati adessent, et vidissent tam stupendum miraculum glorificabant Deum, qui etiam in femineo sexu fragili tanta miracula operatur. Quidam autem frater unum habens oculum, osculatus est vultum ejus cum lacrymis, statimque ut eam tetigit, oculus ei restitutus est. Et videntes omnes fratres qui aderant hoc quod factum est. benedixerunt

A Deum, gratias agentes et ejus sunt omnia que bona sunt. Multumque confortati et ædificati, sepelierunt eam in monumento patrum. Pater vero ejus omnia que habuit, in ecclesia et xenodochio et monasterio offerens, conversus est in eodem monasterio, et plurimam partem substantiæ suæ ibidem offerens in eadem cella ibidem demoratus est, in eodem psaltheo (7) dormiens in quo Euphrosyna.

Vixit autem Paphnutius in sancto proposito annos decem, et emigravit ad Dominum: juxta filiam suam sepelierunt eum glorificans Deum abbas cum omni congregatione. Dies autem migrationis eoruni ad Dominum celebratur in eodem monasterio usque in præsentem diem, glorificantes Deum Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

ROSWEYDI NOTATIO.

(1) *Euphrosynæ.*] Martyrologium Romanum, 4 Januarii: « Alexandriæ depositio sanctæ Euphrosynæ virginis, quæ in monasterio virtute abstinentiæ et miraculis claruit. » Menologium Græcorum, 25 Septembris: « Natalis sanctæ matris nostræ Euphrosynæ, beati Paphnutii Ægyptii filiæ. » Menæa, 25 Septembris versibus iambis Vitam breviter exprimit.

Galesinius, notat. ad Martyrol., ait hanc etiam ab aliis dictam *Euphrasiam*, ejusque mentionem esse apud Damascenum in extremo tertio libro de Imaginibus. Recte quidem *Euphrasie* seu *Euphrasie* apud Damascenum mentio, sed non *Euphrosynæ*, quæ ab illa diversa est. Dies autem natalis *Euphrasie* occurrit 13 Martii. Vide hic paulo ante in *Euphrasia*.

Euphrosynæ Vitam habes per Metaphrastem apud Lipsianum, tomo VI, et Surium, tom. I. Hæc quam damus hæcenus inter Vitas Patrum fuit circumlata. Comparavimus eam cum veteribus editionibus et Ms.

(2) *Paphnutius.*] Menologium Græcorum, 25 Septemb. « Eodem die commemoratio beati Paphnutii, patris *Euphrosynæ*. » In Menæis eodem die de eodem.

(3) *Prochia.*] Mita hic variorum librorum lectio. Pleraque editiones habent *topchia*, inopitissime. In manuscripto Audomarensi erat *topchia*. Indubie per transponendum legendumque *prochia*, *πρωχία*, id est *pauperum domus*. Solent subinde Latini auctores Græcis vocabulis uti, cum Latine versio commoda non occurrat.

(4) *Hierocomia.*] Ita Ms. Bertinianus. Prima editio, *ierocomia*, quod ortum ex scriptione *ierocomin*. Intellego *hierocomia*, ubi curantur, qui sacre verbo, *aspiciunt*, laborant.

(5) *Tunicam schematis.*] *Σχῆμα* Græcis monachi habitus. Vide Onomasticon.

(6) *Jauctavit in faciem ejus aquam.*] Ita olim exanimatis frigida affundi solita. Supra, Vita *Euphrasie*, cap. 22 « aquam in faciem ejus misit. »

(7) *In eodem psaltheo.*] Ms. Bertinianus: *in eadem psalthea*. Edidit, in eodem strata. Recta lectio *psaltheum*, id est *cellula*, ut jam sæpe dictum. Vide Onomasticon.

OCTOBRIS XXIX.

VITA

SANCTÆ MARIÆ MERETRICIS (1),

NEPTIS ABRAHÆ EREMITÆ.

AUCTORE SANCTO EPHRÆM ARCHIDIACONO,

INTERPRETE ANONYMO.

Hæc est pars Vitæ sancti Abrahamæ, quæ habetur supra, col. 281.

CAPUT PRIMUM. — Volo autem, dilectissimi, imitati vestræ etiam aliud admirandum negotium, quod in senectute sua vir beatus gessit, enarrare. Est enim sapientibus ac spiritalibus viris plenum ædificationis, nec non humilitatis atque compunctionis exemplum. Res vero gesta hujuscemodi est:

CAP. II. — Habuit vir beatus Abraham carnalis propinquitatis germanum: quo defuncto, unica filia ejus annorum septem relinquitur. Quam cum paren-

tibus orbatam noti amicique patris ejus vidissent, patruo ejus sine mora produciunt. Cumque eam senior cerneret, in cella sua exteriori jubet includi. Erat autem in medio utriusque cellulæ fenestra permodica, per quam docebat eam psalterium aliasque scripturas, et cum eo 369 in laudibus Domini vigilabat, et psalmos nihilominus concinebat, atque in omni abstinentia æmulari suum patruum nitebatur. Alacriter quoque in arrepto instituto proficiens,

universas virtutes animi festinabat implere. Vir namque sanctissimus incessanter pro ea cum lacrymis Dominum deprecabatur, ne mens ejus cura terrenorum actuum implicaretur, eo quod ejus pater moriens infinitas pecunias ei reliquisset : quas mortuo germano, et filia ejus ad se confugiente, confestim famulus Christi distribui jussit egenis atque orphanis. Hæc quoque patrum suum precabatur quotidie, ut pro se Dominum oraret, quatenus a cogitationibus pessimis et diversorum laqueorum diaboli eriperetur insidiis. Constanter igitur instituti sui regulam obtinebat. Exsultabat autem patruus ejus, quod sic eam promptam sine ulla hæsitatione in cunctis virtutibus cœraeret promoveri, in lacrymis scilicet, in humilitate, in modestia, in quiete; et quod his sublimitas est, erga Deum eximia charitate. Viginti siquidem annis cum eo in abstinentia degens, velut agna pudicissima atque incontaminata columba convixit. Quo tempore annorum expleto, sæviebat adversus eam diabolus, et insidias solitas prætendebat, quomodo eam posset suis cassibus irretire, ut saltem sic mœstitiam sollicitudinemque beato viro posset iacutere, et quantulumcunque mentem ipsius a Domino separare.

CAP. III. — Erat autem quidam professione tantummodo monachus, qui sub obtentu ædificationis ad eum sæpius pergere solebat. Sed et illam beatam per fenestram nihilominus contemplando, luxuriæ stimulis agitat, cum ea colloqui cupiebat, amor namque libidinis cor ejus quasi ignis succenderat. Insidiabatur ei quoque multo temporis spatio, ita ut unius anni circulus volveretur, donec cogitationem ejus verborum suorum mollitie enervaret. Denique aperiens cellæ suæ fenestram, egreditur ad eam, qui eam protinus scelere iniquitatis atque libidinis contaminavit ac polluit. Postquam vero tanti peccati facinus perpetravit, expavit cor ejus; conscindensque cilicium quo erat induta, faciem suam manibus verberabat, cupiens nimio mœrore se morti tradere. Atque anxietatis oppressa pondere, dum deliberationis portum non cerneret, diversis cogitationum æstibus fluctuabat; plangebaturque se non esse quod fuerat, et cum ejulatu sæpius proferens : Ego, inquit, jam me ex hoc mortuam sentio : perdidisti dies meos et laborem abstinentiæ meæ, orationum lacrymæ, vigiliarumque opera ad nihilum sunt deducta; Deum meum exacerbavi, et meipsam interemi. Heu me miseram! omni lacrymarum fonte plingendam! Sanctum patrum meum amarissimo mœrore depressi, opprobrium animæ meæ operuit me, illusio diaboli facta sum. Quid mihi infelici jam ultra vivere? Heu me! quid ergi? Heu me! quid factum est mihi? Heu me! quid mali perpeffa sum? Heu me! unde et qualiter corruisti? Quomodo obscurata est mens mea? Non intellexi quomodo lapsa sum, non cognovi quomodo contaminata sum, nescio quomodo cor meum nubes tenebrosa conterit, quomodo potui ignorare quid gererem? Ubi abscondar? vel quo pergam,

aut in quam foveam memetipsam præcipitem? Ubi est magisterium sanctissimi patris mei? Ubi monita collegæ ejus Ephræm? qui me docebant in mea virginitate perdurare, exhortantes ut impollutam animam immortalis sponse servarem. Sponsus etenim tuus, dicebant, sanctus et zelans est. Heu me! quid agam? Non audeo jam cœlum aspicere, cum apud Deum et homines me mortuam esse cognoscam. Jam enim ad fenestram illam propinquare non audebo. Quomodo ego peccatrix et plena immunditiæ sordibus rursus eum sancto patre meo loqui tentabo? Quod et si ausa fuero, nonne ignis ex fenestra exsiliet, qui me confestim exuret? Melius est ergo mihi abire in aliam patriam, ubi nullus est qui me possit agnoscere, eo quod semel jam mortua sim, nec ultra mihi spes salutis relicta sit. Consurgens autem, protinus perrexit in aliam civitatem, atque in stabulo (2) se quodam, mutato pristino habitu, collocavit.

CAP. IV. — Verum cum hæc ruina præfata femina contigisset, hujusmodi visio beato viro ostenditur per soporem. Vidit namque draconem terribilem atque immanem, aspectuque ipso foetidissimum, et in fortitudine sibilantem, quasi exeuntem de quodam loco, et usque ad cellulam suam venientem, et reperisse ibi columbam, atque glutisse eam, et rursus in suam foveam remeasse. Expergefactus autem, contristatusque vehementer, flevit amare; existimans Satanæ persecutionem adversus Dei Ecclesiam concitari, et plerosque a fide veritatis averti, vel ne schisma aliquod in sancta Ecclesia gigneretur. Provolutus itaque genibus, precatus est Dominum, dicens : Tu qui es præseus universorum Deus, amator hominum, tu nosti quid sibi velit hæc visio. Rursum post duos dies, vidit eundem draconem simili modo ad cellam suam venisse, et posuisse caput sub pedibus ejus, fuisseque disruptum; columbam vero **370** illam quam devoraverat, vivam in ventre ejus repertam; et extendisse manum suam, vivamque eam recepisse. Expergefactus autem, vocabat beatam illam semel atque iterum, putans eam in cellula esse, et dicebat : Cur te pigrit, filia Maria, sic etenim fuit vocitata, jam duobus diebus os tuum in Dei laudibus aperire? Sed cum responsam ei nullam daretur, et quod eam per biduum psallentem solito more non audiret, animadvertit visionem suam ad illam certissime pertinere. Tunc ingemuit ac flevit amare; et profundens lacrymas, ait : Heu me! quia agnam meam lupus crudelissimus rapuit, et filia mea captiva effecta est. Exultans quoque vocem suam, cum lacrymis dixit : Salvator mundi Christe, converte ad me agnam meam Mariam, atque in ovile vitæ eam restitue, ut non senectus mea cum mœrore de hoc mundo recedat. Ne despicias deprecationem meam, Domine, sed mitte velociter gratiam tuam, ut ejicias eam de ore draconis incolemem. Itaque duo dies qui ei per visionem revelati sunt, duorum annorum curriculo fluuntur, quibus fabricam vitam nepulis ejus, quasi in ventre atrocissimi

draconis exegit; sed sanctus homo per omne tempus die noctuque nunquam pro ea Dominum deprecando animum relaxavit.

CAP. V. — Post duos vero annos, cum ubi esset et quemadmodum se gereret comperisset, rogabat quemdam sibi notissimum ut usque ad eam pergeret, et cuncta cognosceret diligenter. Pergens itaque ille quem miserat, et omnia sub veritate, et quia ipsam quoque vidisset, renuntians, rogatus a sancto viro, habitum ei detulit militarem, et equum ad sedendum. Ostio itaque patefacto egreditur, statimque habitu militari induitur, camelauchium (5) quoque longum capiti suo, ut facies ejus velaretur, imposuit; sed et solidum denariorum unum secum portans, ascendensque equum, concitus properabat. Tanquam quispiam patriam cujuslibet vel civitatem cupiens explorare, habitum incolarum loci illius, ne facile agnoscat, assumit: sic beatus iste Abraham inimici habitu, ut eum in fugam verteret, utebatur. Venite igitur, admiramini dilectissimi fratres, hunc secundum Abraham. Primus quidem Abraham egressus ad prælium regum, percutiensque eos, Loth nepotem suum reduxit: hic vero secundus Abraham contra diabolum profectus est ad bellum, ut eo devicto, neptem suam cum majori triumpho revocaret.

Itaque cum pervenisset ad locum, divertit in stabulum; ac sollicitis oculis huc atque illuc circumspiciens, ut eam videret, perquirebat. Deinde cum multa hora præterisset, et videndi eam minime tribueretur occasio, subridens, ait ad stabularium: *Audivi, inquit, o amice, quod habes puellam optimam; quam si juberis, libentissime perviderem. Qui cum ætatis ejus intueretur canitiem, et senectutem annorum numerositate jam fessam, quod ob luxuriam eam videre cuperet non sperans, sic responsum dedit: Est, inquit, ut tibi compertum est, etiam supra modum speciosa. Erat siquidem Maria hæc pene supra quam natura exegit, formæ pulchritudine decora. Cumque senior nomen ejus requireret, Mariam vocari ille respondit. Tunc hilari vultu: Quæso, inquit, ut mihi præsentiam ejus exhibeas, ut possim cum ea hodie epulari, multum namque ex auditu comperi ipsam laudari puellam. Quæ cum vocata adesset, atque in habitu meretricum sanctus eam patrus ejus vidisset, pene totum corpus ejus præ dolore solutum est, amaritudinemque animi læto vultu celavit; et lacrymas erumpentes virili sexu retinuit, ne forte si eum femina cognovisset, fugæ præsidium flagitaret.*

CAP. VII. — Residentibus itaque eis atque bibentibus, cœpit cum ea vir mirabilis ludere. Quæ consurgens, complexa cervicem ejus, oculis demulcebat. Cumque oscularetur eum, odorata ejus corpusculum suavissimo odore abstinentiæ fragrare, recordata est dierum quibus cum summa abstinentia vixerat; et quasi quodam telo percussa in animo vehementer ingemuit, lacrymasque profudit; et tanquam vim cordis non sufferens, in hæc verba prorupit: *Væ, væ mihi miseræ soli! Tunc stabularius*

stupefactus, ait: *Quid est, domina Maria, quod subito in tam gravissima suspiria prorupisti? Hodie duobus annis hic permanes, et nunquam ex te gemitus vel tristior sermo auditus est: nunc vero quid tibi contigerit, nescio. Quæ respondit ad eum: Beata essem, si ante triennium fuisset defuncta. Ad hæc beatus senior, ne agnosceretur, veluti cum quadam serenitate ait ad eam: Modo cum lætitiæ nos intersumus, tu peccata tua commemorare venisti? O admiranda clementiæ tuæ dispensatio, Deus altissime! Putasne puella non dixit in corde suo, Quomodo aspectus viri hujus, patrum mei aspectum similat? Sed solus tu amator hominum, Deus, a quo est omnis bona sapientia, ita dispensasti, ne eum posset agnoscere, et fortasse confusione turbata effugeret. Hoc autem non ob aliud est credendum, nisi quia lacrymæ famuli tui, patrum ejus, hujusmodi apud 371 te obtinere locum, ut ex impossibilibus possibilita facere dignareris. Proferens itaque sanctus vir solidum quem attulerat, stabulario dedit, dixitque ei: *Fac nobis, quæso, amice, optimam cœnam, ut cum puella epulari possim; longi namque itineris intervallo, amore ejus adveni. O vera sapientia secundum Deum! o vere intellectus spiritalis! o vere prædicanda salutis discretio! quinquaginta annis abstinentiæ suæ nequaquam panem gustaverat; nunc carnes sine hæsitazione, ut salvaret animam perditam, manducavit. Sanctorum angelorum chorus, super hæc discretione beati hujus ovens, vehementer stupuit, quæ alacriter sine ulla dubitatione manducavit ac bibit, ut animam in limo defixam abstraheret. O sapientia sapientium, et intellectus intelligentium! O discretio discernentium! Venite, admiramini super hac imperitia, venite, expavescite super hac differentia, quomodo perfectus hic et sapiens ac discretor et prudens, idota et indiscretor effectus est, ut ex ore leonis animam absorptam erueret, et ex vinculis et carcere tenebroso animam abstrusam ac vincitam absolveret.**

CAP. VIII. — Igitur postquam epulati sunt, provocabat eum puella ad cubandum, ut in cubiculum introirent. At ille: *Eamus, inquit. Cumque introisset, cernit lectum in sublime stratum, in quo statim sedit alacriter. Quomodo te appellem, vel quomodo te nominem, perfectissime athleta Christi, vehementer ignoro. Continentem te asseram, an incontinentem? sapientem, an insipientem? discretorem, an indiscretorem? Quinquaginta annos conversationis tuæ, super psiathium (4) cubitaveras; et quomodo nunc super hujusmodi lectum constantem ascendis? Sed hæc universa fecisti ad laudem et gloriam Christi, et mansionum iter longissimum arripiendo, et carnes comedendo, et vinum bibendo, et in stabulum divertendo, ut salvares animam perditam. Nos autem si saltem verbum utilitatis loqui cum proximo volumus, cuncta importune discernimus.*

CAP. IX. — Sedente eo itaque super lectum, ait ad eum puella: *Veni, domine, ut calceamenta de pedibus tuis auferam. At ille ait ad eam: Observa, inquit,*

ostium diligenter, et abstrahes ea. Volebat vero puella primo discalceare eum; sed cum ille non pareretur, obseratis ostiis venit ad eum. Cui senior: Domina, inquit, Maria appropinqua mihi. Cumque appropinquasset, tenuit firmiter manum ejus, quasi qui putaretur osculari eam. Auferens quoque camelachium a capite suo, et crumpens vocem in fletum, ait ad eam: Filia mea Maria, non me agnoscis? viscera mea, nonne ego sum qui te nutrivit? quid tibi factum est, o filia mea? quis te interfecit? ubi est ille habitus angelicus quem habebas, filia mea? ubi est continentia? ubi fletus? ubi vigiliæ? ubi chameuniæ (5)? A celsitudine cœli in hanc foveam quomodo devoluta es, filia mea? cur, quando peccasti, non mihi indicasti? non mihi illico retulisti? et ego certe pro te pœnitentiam ægerem cum dilectissimo meo Ephræm. Quare sic fecisti? aut quare me ita descrixisti, et in hanc me mœstitiam intolerabilem deduxisti? Quis autem sine peccato est, nisi solus Deus? Cumque hæc aliaque multa dixisset, tanquam lapis immobilis in manibus ejus remansit, timore pariter et confusione suppleta. Rursus autem beatissimus vir cum lacrymis adjecit, dicens: Non loqueris mihi, o filia mea Maria? Non loqueris mihi, pars viscerum meorum? nonne propter te, filia mea, huc adveni? Super me sit hoc peccatum, o filia mea; ego in die iudicii pro te reddam rationem Domino, ego pro peccato hoc satisfaciam Deo. Usque ad medium itaque noctis hujusmodi verbis consolabatur eam, et cum lacrymis uberrimis admonebat. Cumque parumper fiduciam percepisset, taliter flens ad eum locuta est: Non valeo te, inquit, propter confusionem vultus mei attendere. Et quomodo possum orationem Deo fundere, quando sic immunditia cœni hujus polluta sum? Et sanctus vir ad eam: Super me, inquit, sit iniquitas tua, o filia mea; ex manibus meis peccatum hoc Deus requirat: solummodo audi me, et veni, eamus in locum nostrum. Ecce enim et charissimus Ephræm pro te nimium dolet, tuique causa sedule Dominum deprecatur. Noli diffidere, filia, de clementia Domini; licet tua sint peccata velut montes, sed illius misericordia omnem supereminet creaturam. Sicut legimus, accessit mulier immunda ad mundum, et non eum inquinavit, sed ab eo potius ipsa mundata est: lacrymis pedes Domini lavit, capillisque suis extersit (*Lucæ vii*). Si potest scintilla pelagus inflammare, possunt et peccata tua ejus munditiam inquinare: non est novum cadere in luctamine; sed malum est jacere dejectum. Revoca unde extuleras pedem fortiter: te cadente risit inimicus, sed fortiorem te sentiat resurgentem. Miserrere, quæso, senectutis meæ; doleas pro canicie meæ labore, obsecro, et exurgens, veni ad cellulam mecum. Noli timere; lubricum enim est genus mortalium: sed sicut citius cadit, sic iterum velocius per Dei adjutorium surgit, qui peccantes non vult mori, sed sanari et vivere (*Ezech. xviii*). Illa vero **372** ait ad eum: Si scis quia pœnitentiam agere possum, et satisfactionem meam suscipiat Deus, ecce ut ju-

bes, veniam: præcede, et ego sequar sanctitatem tuam, et exosculor vestigia tua, quia sic super me doluisti, ut ex voragine immunditiæ hujus educeres me. Et ponens caput suum ad pedes ejus, tota nocte flebat, dicens: Quid tibi, Domine, Deus meus pro omnibus his retribuam?

CAP. X.— Diluculo autem facto, ait ad eam beatus Abraham: Surge, filia, et eamus hinc ad cellulam nostram. Quæ respondens, dixit ad eum: Habeo hic modicum auri, et aliquid vestimentorum, quid de his jubes fieri? Respondens autem beatus Abraham, dixit: Relinque hic omnia hæc, quæ ex parte maligni quæsitæ sunt. Et surgentes exierunt. Statimque imponens eam super equum, trahebat præcedens, quemadmodum pastor cum invenit ovem perlitam, cum gaudio super humeros suos tollit (*Luc. xiii*); ita beatus Abraham gaudens in corde suo iter cum nepte faciebat. Cumque venisset ad proprium locum, illam quidem ubi ipse fuerat, interiori cellula reclusit, ipse vero in cella exteriori permansit. Hæc itaque induta cilicio, in humilitate animi et cordis atque oculorum fletibus perdurabat, vigiliis quoque atque arctissimis abstinentiæ laboribus semetipsam conficiens, et cum modestia et quiete ad Dominum indesinenter proclamans, facinus proprium spe firmissima veniæ plangebatur, tam sapienter jugiter obsecrationibus vacans, ut nullus, quamvis sine visceribus, non compungeretur, cum voces fletus ejus audiret. Quis enim sic immisericors est inventus, qui lamentantem eam agnoscens, ipse quoque non fletet? Aut quis de ejus vera cordis compunctione non egit gratias Deo nostro? Pœnitentia siquidem ejus, si nostris supplicationibus comparetur, omnem mensuram doloris excedit. Sic enim impensius Dominum precabatur ut sibi ignosceretur quod gesserat, ut etiam signum, si suscepta fuisset ejus pœnitentia, divinitus postulare. Clementissimus itaque Deus, qui neminem vult perdere, sed omnes ad pœnitentiam reverti (*I Tim. ii*), ita condignam satisfactionem ejus recepit, ut orationibus ejus post triennii plenitudinem sanitas plurimis redderetur. Impensius namque ad eam turba populi confluebat, quæ pro illorum salute Dominum efficaciter precabatur.

CAP. XI. — Beatus autem Abraham alios decem annos in hac vita perdurans, et cernens optimam pœnitentiam ejus, glorificansque Deum, septuagesimo vitæ suæ anno quievit in pace. Quinquaginta siquidem annos magna cum devotione atque humilitate cordis et charitate non ficta, institutum suum implevit.

CAP. XII. — Personam hominis nunquam accepit, sicut apud plurimos fieri consuevit, ut unum quidem amore præferant, alium vero despiciant, neque regulam abstinentiæ suæ mutavit, non pigritia obtorpuit, non segniter egit, sed ita semper exstitit quasi quotidie moriturus. Hic fuit modus beatissimi Abraham, et hæc conversatio et certamina tolerantiae ejus. Ita enim in certaminis acie contra adversarium stetit, ut nequaquam se post tergum converteret; sed neque in tribulationibus quas in vico perpressus est, neque

in præq̄o cum phantasiis dæmonum dimicans, relaxavit animum suum, vel in aliquo trepidavit. Maximum autem atque admirabile certamen hoc fuit, quod erga beatissimam Mariam gessit, quomodo per sapientiam spiritualem, prudentiam, inquam, et imperitiam, per indifferentiam et incontinentiam de voragie iniquitatis eam abstraxit. O miraculum! In ipsam cubile draconis ingressus est, ibique eum pedibus conculcavit, et ex medio dentium ejus escam eripuit. Hi agones et sudores beati viri existerunt.

CAP. XIII. — Et hoc quidem ita conscribimus ad consolationem et devotionem omnium qui volunt pie et alacriter vitam suam instituere: et ad laudem et gloriam Dei, cujus gratia affluenter nobis cuncta quæ opportuna sunt conceduntur; in alio vero volumine reliquas ejus virtutes descripsimus. Hora autem illa quando quiescit migraturus ad Dominum, pene universa civitas congregata est. Et unusquisque eorum cum omni devotione castissimo ejus corpori appropinquans, benedictionem sibi ex vestimentis ejus diripuit. Et si in quocunque languore id quod direptum est contigit, sine aliqua mora sanitas subsequuta est.

CAP. XIV. — Vixit etiam Maria alios quinque annos, sicque supra modum vitam suam instituens, et diebus ac noctibus in lamentatione magna lacrymisque perseverans, Dominum precabatur, ut plerique prætereuntes locum illum per noctem, et audientes vocem fletuum ejus, nihilominus verterentur in planctum, et fletum suum ejus fletu copularent. Hora autem dormitionis ejus, qua ex hac vita assumpta est, omnes qui viderunt eam, propter splendorem vultus ejus, gloriam Domino retulerunt.

CAP. XV. — Heu mihi (6), dilectissimi, quoniam hi quidem dormierunt, et ad Dominum cum omni fiducia perrexerunt; quorum mens in nullo prorsus mundanis negotiis colligata est, sed in sola Domini charitate. Ego 373 vero impromptus atque imparatus mea voluntate permansi, et ecce comprehendit me

A hiems, et infinita tempestas nudum me atque spoliatum absque perfectione honorum operum inveniet.

CAP. XVI. — Admiror in memetipso, charissimi, quomodo quotidie delinquo, et quotidie penitentiam ago; per horas ædifico, et per horas constructa subverto. Ad vesperam dico: Sequenti die pœniteo; mane autem factus, elatus diem prætereo. Rursus ad vesperam dico: Noctu vigilabo, et cum lacrymis obsecrabo Dominum, ut peccatis meis propitius sit; cum autem nox advenerit, somno potius occupor. Ecce qui mecum acceperunt pecuniam die ac nocte negotiari contendunt, ut et laudem præconii consequantur, et decem civitatibus præsent; ego ob pigritiam meam occultavi eam in terra, et Dominus meus propinquavit venire; et ecce B contremiscit cor meum, et desleo dies negligentiae meæ, non habens qualem excusationem obtendam.

CAP. XVII. — Miserere mei, qui solus sine peccato es Deus, et salvum me fac, qui solus benignus es et clemens; quia præter te benedictum Patrem, et unigenitum Filium tuum qui incarnatus est propter nos, et Spiritum sanctum qui vivificat omnia, alium nescio, neque in alium credo. Et nunc memento mei, amator hominum, et deduc me de carcere iniquitatum mearum, quia utrumque tuum est, Domine, et quando voluisti me in hunc mundum intrare, et quando ex eo migrare præceperis. Memorare mei indefensi, et salva me peccatorem; et gratia tua, quæ mihi in hoc sæculo opitulatio, refugium, et gloriati facta est, ipsa me sub alas in illa die horrenda atque C terribili protegat. Tu enim agnoscis, qui es scrutator cordis et renum, quod multas pravitates et scandalorum tramites, impudentium vanitatem et hæreticorum defensionem contempsi. Et hoc non ex me, sed ex gratia tua, per quam illuminata est mens mea. Unde obsecro, sancte Domine, salva me in regno tuo, et dignare me benedicere cum omnibus qui placuerunt ante te, quoniam decet te gloria, adoratio et magnificentia, Patrem et Filium et Spiritum sanctum. Amen.

ROSWEYD, NOTATIO.

(1) *Mariæ meretricis.*] Festum hujus in nullis tabulis ecclesiasticis invento certo die assignatum, nisi quod in Menseis 29 Octobris Maria Abrahamæ jungitur. Et simul hactenus Vita Abrahamæ et Mariæ neptis ejus impressa fuit, auctore Ephræm. Distinxi, ut viros ascetas a feminis ascetriis separatos haberet.

(2) *Stabulo.*] Id est diversorio vel meritorio. Unde infra, cap. 6, *stabularius.*

(3) *Camelanchium.*] Ita legendum. Editi, *calaman-chium, id est pileum.* Occurrit et infra, capite 9, ubi Coloniensis editio, *calamanen* habet. Vide Onomastica.

(4) *Super psithium.*] Vetus editio, *super humi spatium.* Sed jam ante sæpius in aliis Vitis *psithium* occurrit, ut de lectionis veritate nullum sit dubium.

(5) *Chameumæ.*] Vetus editio, *continentiæ.* Coloniensis, *caumeniæ.* Vera lectio, quam dedi. Sunt *χαμευμαίαι, humicubationes.* Supra, Vita Abrahamæ, cap. 18, *chameumii quoque et contritione corporis nunquam omnino lassatus est.* Vide Onomasticon.

D (6) *Heu mihi.*] Tria sequentia capita desunt tam apud Ephræm, tom. III, in Vita Abrahamæ, nec se ea in Græcis exemplaribus reperisse testatur Ephræmi interpretes Vossius, quam apud Metaphrastem, tom. VI Lipomani, et tom. II Suii. Deerant etiam in Manuscriptis nostris. Sed quia Coloniensis editio hæc habet, etiam expressi. Vossius existimat clausulas has, ex aliis Ephræmi locis, quibus similia quædam habet, concinnatas esse.